GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE IN FIECARE DI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SE PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 7. — *Duminecă, 11 (23) Ianuariu.* — 1887.

NOU ABONAMENTU
la
„GAZETA TRANSILVANIEI."

Cu 1 Ianuariu 1887 st. v., s'au începutŭ **unŭ nou abonamentŭ**, la care invitămŭ pe toți onorații amici și sprijinitorĭ ai foiei nóstre.

Prețulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
pe trei lunĭ **3 fl.**	pe trei lunĭ **10 francĭ**
„ șese „ **6** „	„ șese „ **20** „
„ unŭ anŭ **12** „	„ unŭ anŭ **40** „

Abonarea se póte face mai ușorŭ și mai repede prin **mandate postale**.

Abonațilorŭ de păn'acum li-se recomandă a însemna pe cuponŭ numĕrulŭ fâșiei sub care au primitŭ diarulŭ.

Domnii carĭ se vorŭ abona din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arĕta și posta ultimă.

Administrațiunea.

Brașovŭ, 10 Ianuariu 1887.

Puține se audŭ din partea de dincolo a monarchiei. Eșirea deputațilorŭ germanĭ din dieta boemă a făcutŭ mare sensație la începutŭ, curĕndŭ însĕ s'a liniștitŭ opiniunea publică. Atmosfera politicei esteriore apasă greu și asupra spiritelorŭ în Cislaitania, așa că luptele dintre naționalitățĭ disparŭ mai multŭ séu mai puținŭ dinaintea marilorŭ cestiunĭ ale dilei.

Observatorulŭ atentŭ va sci distinge însĕ între aparință și realitate și va găsi, că luptele naționale din monarchia habsburgică stau în legătură, deși nu directă, cu cele ce sĕ petrecŭ în lume și că tocmai în vederea marilorŭ pericule, ce amenință din afară, luptele interne dintre naționalitățĭ câștigă o însemnătate vitală pentru acéstă împĕrăție.

Precum amŭ prevĕdutŭ, cabinetulŭ Taaffe nu a lăsatŭ sĕ fiă nicidecum conturbatŭ de cele ce se petrecŭ în Boemia, ci merge înainte pe cărarea pe care a pornitŭ încă acum nouĕ anĭ. In nicĭ unŭ casŭ nu se póte esplica ca descurageare, décă acum ministeriulŭ Taaffe caută sĕ se întăréscă din nou înmulțindŭ numĕrulŭ partisanilorŭ sĕi prin numirea a vr'o 15 membri în camera seniorilorŭ din Viena (Herrenhaus), mai toțĭ federaliștĭ.

Curentulŭ ce domnesce adĭ între Germanĭ póte fi temutŭ, dér nu este nicidecum agreatŭ în cercurile decisive din Viena. Causele suntŭ ușorŭ de înțelesŭ, mai alesŭ acum când s'a datŭ pe față, că alianța dintre Germania și monarchia nóstră nu este decâtŭ o clădire pe nisipŭ. Astădĭ nicĭ chiar Germanii din imperiulŭ celŭ mare nu mai negă, că în Austria se tractéză despre lupta dintre slavismŭ și germanismŭ, și că acéstă luptă stă în legătură cu marea desvoltare națională din Germania.

Cu multă sinceritate, din punctŭ de vedere germanŭ, tractéză cestiunea naționalitățilorŭ din Austria diarulŭ berlinesŭ „National-Zeitung" dela 11 Ianuariu curentŭ. Pactulŭ austro-ungarŭ dela 1867, dice fóia berlinésă, presupune că, precum în Ungaria Maghiarii, așa în Austria Germanii sĕ predomine. Dela 1879 Austro-Ungaria stă în legătură de alianță cu imperiulŭ germanŭ. Cu tóte acestea vedemŭ pe Germanĭ respinșĭ și asupriți nu numai în Ungaria, ci și guvernulŭ cislaithanŭ se străduesce de nouĕ anĭ încóce de a face sĕ înainteze slavismulŭ pe contulŭ germanismului. „National-Zeitung" găsesce că politica Ungurilorŭ deși nu se póte scusa, dér este de înțelesŭ, pentru că ei vorŭ sĕ creeze unŭ statŭ unitarŭ. Nu le póte ierta însĕ nicidecum celorŭ din Cislaithania, că vorŭ sĕ 'mbucătățéscă statulŭ unitarŭ printr'o politică federalistă. Purtătorii politicei federaliste suntŭ Slavii și în fruntea acestora se află Cehii carĭ, pelângă tóte celelalte, arată o înclinare hotărîtă spre Rusia.

Politica lui Taaffe și-o esplică diarulŭ berlinesŭ din nĕsuința de a pune în fața puterii de atracțiune a Nemțilorŭ din Germania massa Slavilorŭ din Austria, așadéră din imboldŭ, bine séu rĕu înțelesŭ, alŭ propriei conservărĭ; la acestea se mai adauge și motivulŭ, pe care se baséză viitorulŭ Austro-Ungariei și facultatea ei de a deveni conducĕtórea Slavilorŭ din părțile ostice.

Simpatisarea cu Slavii dinăuntru, precum și direcțiunea ce a luat'o politica monarhiei față cu Slavii din Orientŭ se'nțelege că nu este bine vĕdută de cei din Berlinŭ, nu atâtŭ de témă că monarhia aruncându-se în brațele slavismului, Germanii din Austria vorŭ fi slavisațĭ, câtŭ mai multŭ de frică, că o Austria slavă va deveni periculósă Germaniei.

Are dreptate dér „National-Zeitung" când dice că, cu voiă orĭ făr' de voiă, politica austriacă slavo-filă va contribui numai a mări puterea de atracțiune a imperiului germanŭ asupra Germanilorŭ austriacĭ. Nu scimŭ însĕ décă sperantele sale în neînțelegerea ce domnesce între popórele slave din Austria și din peninsula balcanică, precum și sperantele ce le întemeiază pe interesele politicei maghiare, dela care aștéptă în viitorŭ o mai mare resistență în contra sistemului Taaffe, se vorŭ puté realisa.

A susține că, deórece are de a lupta cu multe neajunsuri, politica contelui Taaffe ar fi greșită și stricăciósă, după noi este o absurditate, pentru că chiămarea unui guvernŭ înțeleptŭ în acéstă monarhiă trebue sĕ fiă nu de a ignora factorii din care se compune statulŭ, ci de a căuta sĕ-i împreune într'o puternică organisațiune ținĕndŭ deopotrivă sémă de interesele tuturorŭ popórĕlorŭ, dela carĭ atêrnă chiar esistența monarchiei.

Continuarea negociărilorŭ pentru convenția.

„Neue freie Presse" publică următórele în numĕrulŭ sĕu dela 16 Ianuarie:

Delegații guvernului românŭ se vorŭ reîntorce la 22 Ianuarie la Viena spre a reîncepe negociările pentru încheierea convențiunei comerciale. Din acestŭ faptŭ se póte deduce, că nu póte negreșitŭ sĕ fiă vorba despre o ruptóre a negociărilorŭ, deși, fără îndoială, suntŭ marĭ greutățĭ de învinsŭ spre a se ajunge la încheierea unei nouĕ convențiunĭ comerciale. Cea mai mare dificultate se află în cestiunea clausei națiunei celei mai favorisate. Amŭ constatatŭ cu o altă ocasiune că România, în recenta convențiune ce a încheiatŭ cu Englitera la 14 Noemvrie 1886, a acordatŭ acestei națiunĭ clausa nelimitată a națiunei celei mai favorisate. România afirmă acum că acéstă convențiune nu este decâtŭ o prelungire a celei d'ânteiu și că clausa națiunei celei mai favorisate nu este prevĕdută expresamente, și a fostŭ acordată într'unŭ chipŭ implicitŭ prin mănținerea convențiunei de mai nainte. Totușĭ reîntórcerea delegațilorŭ românĭ trebue însĕ privită ca o dovadă despre aceea, că România este dispusă a face concesiunĭ în cestiunea clausei națiunei celei mai favorisate, fiă chiar într'o formă modificată, căcĭ fără de nisce asemenea concesiunĭ, nouĕle negociărĭ n'au nicĭ o perspectivă de a da vre-unŭ resultatŭ favorabilŭ.

*

D. ministru-președinte *Brătianu* a avutŭ Joi o convorbire cu d. Dim. *Sturdza* în cestiunea convenției cu Austro-Ungaria. Se anunță totodată, că d. Sturdza a fostŭ primitŭ și de Majestatea Sa Regele, și în consiliulŭ de miniștri s'a vorbitŭ multŭ despre resultatulŭ negociărilorŭ. Delegații românĭ reîntorșĭ din Viena au fostŭ Lunĭ la ministeriulŭ afacerilorŭ străine.

»Românulŭ« se plânge, că diarele oficióse române nu spunŭ nimicŭ din ceea ce este și din cum stă cestiunea. Paguba unei astfelŭ de purtărĭ va fi în partea guvernului și a presei ce'lŭ representă, dice »Rom.", căcĭ se potŭ nasce curente false și vătămătóre intereselorŭ românesci, ér tăcerea oficioșilorŭ nu va adormi opiniunea publică din țéră.

Mișcarea în Bulgaria.

Scirĭ primite din Constantinopolŭ anunță, că se organiséză acolo din partea refugiaților bulgarĭ o mișcare contra regenței. Mai mulțĭ ofițerĭ, carĭ părăsiseră Bulgaria în urma rĕsturnărei principelui Alexandru, au sositŭ în Constantinopolŭ și unii au și plecatŭ spre Adrianopolŭ. Mișcarea pare organisată cu scirea guvernului turcescŭ, în urma întrevederilorŭ avute între ministrii turcĭ și Zancof.

Guvernulŭ din Sofia a fostŭ informatŭ despre acéstă mișcare și a datŭ ordinele cele mai severe autorităților civile și militare dela granița otomană, ca sĕ aresteze orice persónă suspectă și a lua mĕsurĭ riguróse contra oricărui individŭ armatŭ, care ar încerca sĕ trécă granița.

De asemenea se scrie din Rusciuk, că lucrurĭ fórte grave trebue sĕ se petrecă la Sofia, judecândŭ mai alesŭ după piedecile ce guvernulŭ pune comunicațiunilorŭ telegrafice private între capitală și restulŭ principatului. Cu tóte acestea s'a putută afla la Rusciuk, că unŭ mare depositŭ de arme aparținendŭ partidului Zancovist a fostŭ descoperitŭ la unŭ satŭ lângă Sofia și că autoritățile din localitate care tăinuiau acelŭ depositŭ au fostŭ arestate. Guvernulŭ, în urma unui consiliu de ministri ținutŭ în dilele acestea pare a fi decisŭ sĕ convóce o nouĕ Sobraniă și sĕ facă a se realege principele de Battenberg. Ne isbutindŭ, va cere numirea unui triumviratŭ. Scirea despre realegerea prințului Alexandru, care se află acum în Londra, ne vine și din capitala Angliei.

»Pall Mall Gazette« spune, că se crede în generalŭ la St. Petersburgŭ că, în presența notei Porței, care cere demisiunea lorŭ, *Regenții vorŭ proclama la 22 Ianuarie, pe prințulŭ de Battenberg ca Rege alŭ Bulgariei-Unite* și că *Rusia va fi* astfelŭ *nevoită* de a procede la o acțiune energică. Acelașĭ diarŭ face sĕ reiasă gravitatea situațiunei.

D. Zaharia Stoianoff, deputatulŭ bulgarŭ atâtŭ de cunoscutŭ ca unulŭ din partisanii cei mai ardenți ai principelui de Battenberg, se află în Bucurescĭ și a avutŭ o întâlnire cu ministrulŭ românŭ alŭ afacerilorŭ streine.

Principele de Leuchtenberg.

După o comunicare a diarului „Le Nord", în casulŭ când regenții bulgarĭ s'ar retrage și s'ar alege o nouĕ și legală Sobraniă la Tirnova, Țarulŭ ar renunța la candidatura principelui de Mingrelia și n'ar ave nimicŭ în contra alegerei ducelui George de Leuchtenberg ca Domnŭ alŭ Bulgariei.

Familia Leuchtenberg, care aparține religiunei ortodoxe, descinde din fiulŭ vitregŭ alŭ lui Napoleonŭ I, cunoscutulŭ Eugenŭ Beauharnais. Actualmente suntŭ în viéță trei principĭ de Leuchtenberg, carĭ toțĭ trei suntŭ fiii ducelui Maximilianŭ și a marei principese Maria, fiia împĕratului Nicolae.

Celŭ mai mare e ducele Nicolae Maximilianovicĭ de Leuchtenberg, născutŭ la 1843, care împreună cu frații sĕi are titlulŭ de „Alteță Imperială" și e locotenentŭ generalŭ. Celŭ mijlociu e principele Eugenŭ, născutŭ la 1847 și e generalŭ-maiorŭ, ér celŭ mai micŭ e principele Gheorghe, născutŭ la 1852, care era căsĕtoritŭ cu principesa Teresia de Oldenburg, dér care dela 1883 a rĕmasŭ vĕduvŭ. Prin urmare, după diarulŭ „Le Nord," acestŭ din urmă fiiu alŭ ducelui George Maximilianovicĭ Romanowski ar fi candidatulŭ la tronulŭ Bulgariei.

SCIRILE DILEI.

In diua de Bobotéză a eșitŭ la sfințirea apei, în urma rugărei parochului dela biserica din cetate, o companiă din regimentulŭ de infanteriă Nr. 2 garnisonatŭ aci, cu musica militară în frunte, sub comanda d-lui căpitanŭ Hollefeld. Trupa a datŭ în cursulŭ serviciului divinŭ șese salve de onore; în urmă îngenunchiândŭ, oficerii și soldații au fostŭ stropițĭ cu apă sfințită de părintele pontificantŭ Baiulescu. Mai mulțĭ oficerĭ din garnisónă, între carĭ amintimŭ pe d-nii maiorĭ Kleiser și Freyhub, pe d-nii căpitanĭ Ioanovicĭ, Schumansky, Pistrilă, Czianovicĭ, Hummel (artileriă) ș. a. Șefulŭ regimentului, d-lŭ colonelŭ, precum și d-lŭ generalŭ de brigadă n'au luatŭ parte de

astădată, nefiindŭ de fațĕ intregŭ corpulŭ oficerilorŭ ca în alțĭ anĭ.

—x—

Ni se scriu din *Bistrița* următorele: „Ca și in anii trecuțĭ, așa și în anulŭ curentŭ s'a serbatŭ aci în Bistrița Botezulŭ Domnului cu ceremoniile îndatinate și pe lângă participarea miliției. O companiă dela regimentulŭ de acasă, No. 63 in paradă, comandată de d-lŭ locotenentŭ Ceușianu dimpreună cu musica completă a regimentului au participatŭ la acéstă sĕrbătore și au îndeplinitŭ ceremoniile militare îndatinate la astfelŭ de festivitățĭ. De astădată insĕ s'a făcutŭ mai multŭ ca până acuma pentru solemnitatea sĕrbătórei, căcĭ colonelulŭ și comandantulŭ acestui regimentŭ, d-lŭ cavalerŭ de Tersch a făcutŭ dispositiunea, ca întregŭ corpulŭ oficerilorŭ din acéstă garnisónă sĕ ia parte la acéstă serbare; așa s'a și intêmplatŭ. Servéscă acéstă dispunere spre onórea domnului comandantŭ alŭ regimentului, care ca totdeuna așa și acum și a arătatŭ bunăvoința fațĕ cu maioritatea elementului din acestŭ regimentŭ."

—x—

In séra de anulŭ nou s'a datŭ petrecerea *reuniunei vĕduvelorŭ* de aci în sala hotelului Nr 1. Décă n'amŭ luatŭ notiță până acum, causa a fostŭ că amŭ așteptatŭ sĕ aflămŭ venitulŭ ce l'a adusŭ. Petrecerea a fostŭ forte animată și au luatŭ parte la ea nu numai Românĭ, ci și concetățenĭ dintre celelalte naționalitățĭ, precum și unŭ numĕrŭ de oficerĭ. D-lŭ colonelŭ de Soos, șefulŭ regimentului de inf. din locŭ, încă a fostŭ la petrecere pentru câtva timpŭ. La medulŭ nopții s'a esecutatŭ o tetralogiă umoristică din viéța socială de peste anŭ a Brașovenilorŭ, imormêntându-se anulŭ vechiu și apărêndŭ noulŭ anŭ in costumŭ naționalŭ. Apoi s'au spartŭ ouĕ, s'a făcutŭ tombolă și s'au continuatŭ danțurile până dimineța. Venitulŭ petrecerei e de peste 200 fl. Dorimŭ reuniunei prosperare și sĕ ne dea încă multe petrecerĭ plăcute ca cea amintită.

—x—

Unŭ atentatŭ forte îndrăsnețŭ s'a întêmplatŭ Mercurĭ în 19 Ianuariu n. in *Deșiu*. Nisce făcĕtorĭ de rele au năvălitŭ ḑiua, intre órele 2—3 p. m. asupra proprietarului cassei de amanetare de acolo, Alesandru Keresztesi, asupra căruia impușcândŭ cu revolverulŭ l'au culcatŭ la pamêntŭ și apoi au furatŭ din cassa de amanetare mai multe scule prețiose de aurŭ și 600 fl bani. Se vorbesce că făptuitorii arŭ fi fostŭ doi Evrei; poliția însĕ până acum nu i a pututŭ prinde. Proprietarulŭ Keresztesi este rănitŭ de mórte.

—x—

O dovédă despre corupția ce domnesce între organele administrațiunei publice din Ungaria este sentința ce a dat'o Curia regéscă asupra solgăbirĕului din *Jibeu*, comitatulŭ Sĕlagiului, cu numele *Pelei Mór*, pe care l'a condamnatŭ la 5 anĭ închisore, er pe notarulŭ cercualŭ *Goldberger* la 6 anĭ și perderea oficiului pentru amêndoi.

—x—

După cum se comunică, în Pesta e mare lipsă de zidarĭ, lemnarĭ, ferarĭ și alțĭ meseriașĭ de construcțiunĭ, deorece mulțĭ suntŭ întrebuințațĭ pe liniile ferate nordice și nordostice ale țĕrii, unde se aședă nouĕ șinĭ, gările se mărescŭ și se construescŭ magazine. Ministrulŭ honvedimei va provoca în curêndŭ prin pressă sĕ se anunțe toțĭ acei obligațĭ la glóte, carĭ în puterea serviciului lorŭ militarŭ și a inteligenței lorŭ aspiră la rangulŭ de oficerŭ. In 14 Ianuariu n. s'a dusŭ la Seghedinŭ o comisiune ca sĕ cumpere cai pentru carĕle de munițiune.

—x—

In arsenalulŭ din *Bucurescĭ* se lucréză de câteva ḑile cu o activitate forte mare. Pentru a se putea continua lucrările ḑiua și noptea, s'au angageatŭ încă 50 de lucrătorĭ.

—x—

Alŭ patrulea *congresŭ* alŭ corpului didacticŭ din *România* va fi în Iașĭ la 30 și 31 Martie și 1 Aprilie viitorŭ. Cestiunea ce se va discuta este: Organisarea învĕțământului secundarŭ.

Din ținutulŭ Hațegului, Ianuariu 1887.

Stimate Domnule Redactorŭ! Trăimŭ în timpurĭ grele și critice, unŭ legionŭ de nĕcazurĭ ne lovescŭ pe toțĭ Românii din patriă de-o potrivă, der cu deosebire poporulŭ nostru dela țeră pretutindenea e impilatŭ, desprețuitŭ și ingenunchiatŭ sub sarcina prea multelorŭ greutățĭ. Câtŭ pentru poporulŭ românŭ din ținutulŭ Hațegului in speciă, Vĕ rogŭ dați-mĭ voiă sĕ amintescŭ nu mai câteva liniamente mai generale, pe carĭ le credŭ de ajunsŭ spre a arĕta în colorĭ destulŭ de limpeḑĭ greua lui situațiune.

Mai în tóte ḑilele vedemŭ în părțile acestea făcêndu-se comasărĭ, der durere, nicĭ una din ele nu este părtinitore pentru poporŭ. Locurile cele mai bune tote le ocupă proprietarii mai marĭ er economulŭ nostru folosesce ce remâne de ei: locŭ puținŭ și rĕu. Trebue sĕ fiă omulŭ cu inimă de petră ca sĕ potă rĕmâne nemișcatŭ când unŭ economŭ cu lacrimile în ochĭ îțĭ vorbesce despre pămentulŭ ce l'a avutŭ înainte de comasare și celŭ ce-lŭ are astăḑĭ.*)

Totŭ asemenea o pățescŭ cu segregările; își pierd pășunile și pădurile din carĭ au trăitŭ și seu hrănitŭ. Trebue sĕ-șĭ vêndă boii din jugŭ, laptele din gura copiilorŭ, ba chiar șuba din spate, ca sĕ adune decĭ de mii spre a rĕscumpĕra locurile perdute, decă vre sĕ aibă unŭ lemnŭ de focŭ, decă vre sĕ pască unŭ vițĕlŭ, decumva mai póte în viețĭ sĕ apuce la elŭ; decă însĕ nu e mulțămitŭ, plângă-sĕ, decă are cui.

Execuțiile de dare în că-sŭ la ordinea ḑilei, una după alta vinŭ și care de care e mai amenințătóre. Astăḑĭ execuéză pentru darea directă, mâne pentru cea indirectă; o esecuțiă e pentru banii podarilorŭ, alta pentru ai inspectorelui de pădure a treia pentru banii medicului de cercŭ, și Dumnedeu mai scie câte și mai câte de felulŭ acesta. Poporulŭ rabdă și tace căcĭ vitregii sĕi stăpânĭ nu vreu sĕ-lŭ asculte.

Comunelorŭ li-s'a impusŭ inspectorŭ de pădure, der nicĭ de pe nume nu lŭ cunosce nimenĭ, decum sĕ lŭ fi vĕḑutŭ cineva, apoi ca sĕ visiteze pădurile și sĕ dea sfatŭ ómenilorŭ, cum se-șĭ cultiveze și economiseze pădurile, nicĭ vorbă; câtŭ pentru d-lŭ inspectorŭ de pădurĭ se potŭ prăpădi tóte pădurile într'o oră, căcĭ d-sa se află forte mulțămitŭ cu frumosulŭ salarŭ ce-lŭ capĕtă și nicĭ nu vrea sĕ scie de multele șube și peptare ce se vêndŭ până i se încaseză competința, er câtŭ pentru împlinirea datorinței.... acesta puținŭ îlŭ importă.

Totŭ astfelŭ plătescŭ medicŭ de cercŭ, pe care însĕ după nume îlŭ cunoscemŭ, căcĭ e d-lŭ Greff din Hațegŭ, care înainte de a fi medicŭ cercului, — precum am aflatŭ, — a fostŭ aprópe peritorŭ de fóme, puternicilorŭ însĕ li-s'a făcutŭ milă de dênsulŭ, fiindŭ că e bunŭ „patriotŭ." De origine e Nemțŭ, der totŭ ce i nemțescŭ îi este nesuferitŭ, ca și sobolului lumina sórelui. Capacitatea și destoinicia sa medicală nu mĕ simțŭ chematŭ a i-o contesta, mĕ simtŭ însĕ datorŭ a-i arĕta totdéuna neinteresarea către cei ce-lŭ hrănescŭ și prea marea nepăsare către datorința sa.

Încâtŭ sciu eu, medicŭlŭ de cercŭ ar trebui sĕ visiteze comunile în totă luna odată și când obvine vre o întêmplare estraordinară îndată are sĕ fie la fața locului; d-sa însĕ acesta nu o face. Abia odată într'unŭ anŭ îlŭ vedemŭ, la altuirea (vaccinarea) de vĕrsatŭ, der nicĭ atuncĭ se nu-lŭ molesteze vre-unŭ pacientŭ, că îndată a gătat'o cu d-lui. Întêmplarea următore îlŭ recomandă de ajunsŭ:

In noptea de 17 Octomvre a. c. unŭ economŭ fruntașŭ din Bonțiarulŭ inferiorŭ a fostŭ pușcatŭ, — din greșelă, — de unŭ vecinŭ alŭ sĕu prin unŭ piciorŭ, primarulŭ în dimineța următore s'a dusŭ în persónă la Hațegŭ, a făcutŭ insciințare la judecătoriă, de unde i s'a datŭ rĕspunsŭ, că d. medicŭ numai de câtŭ va eși la fața locului. Der cine l'a vĕḑutŭ? — S'au mai trămisŭ douĕ deputațiunĭ după domnialui și abia în a noua ḑi a venitŭ, când a aflatŭ pe nenorocitulŭ mortŭ. A muritŭ omulŭ cu ḑile, căcĭ rana lui nu a fostŭ incurabilă.

D-lŭ medicŭ s'a uitatŭ la elŭ cu ochii involbațĭ și apoi s'a reintorsŭ, făcêndŭ atentŭ pe parochulŭ localŭ și pe primarŭ sĕ nu lŭ înmormênteze, până va veni sĕ-lŭ secționeze. Ordinulŭ i s'a împlinitŭ, l'au ținutŭ pe nefericitulŭ unŭ șirŭ lungŭ de ḑile neînmormêntatŭ; în urmă vĕḑêndŭ că d-lŭ medicŭ nu șĭ mai aduce aminte de elŭ s'au vĕḑutŭ necesitațĭ a-lŭ înmormênta. A venitŭ d-lŭ medicŭ când i-a plăcutŭ, l'a desgropatŭ pe nenorocitulŭ și l'a secționatŭ.

Poftimŭ! Este umană tractarea acesta?.... Și când vinŭ de aceste peste capulŭ bietului poporŭ, cui sĕ se plângă? — Nu e locŭ de plângere pentru elŭ, căcĭ suspinele lui nimenĭ nu le aude. Elŭ trebue sĕ totŭ dea și sĕ rabde, chiar și când e desbrăcatŭ de demnitatea omenéscă.

C.

*) Pentru ce n'au avutŭ grijă representanțele comunale, ca sĕ nu se facă nedreptate cu comasările? — Red.

COMASSARILE.

Comassarea (întrunirea) pămêntului din țéra Oltului.

Studiu economicŭ, de G. M.

(Continuare.)

Fiindŭ proprietatea întrunită la unŭ locŭ, séu numai în câteva parțele, putemŭ decĭ introduce o rotațiune perfecționată, și cu ea și cultura leguminóselorŭ: ca mazĕre, măzĕriche, fasole, bobŭ, și a nutrețurilorŭ verḑĭ: trifoiu, lucernă, sparcetă, raigrasŭ, erba lui Timoteiu, codină, napĭ etc., carĭ ne punŭ în posițiă de a ține vitele mai bine și a ave folosŭ mai mare de ele. Atuncĭ cultivarea pămêntului nu numai se simplifică și se ușureză, ci și îmbunătățirea lui se face cu mai multŭ succesŭ, și relativŭ cu spese mai puține. Pămênturile argilose, recĭ și pădurete, fiindŭ în complecse mai măricele, se svêntă, făcêndu li se scurgerĭ — drenagiurĭ — fiă ele deschise, fiă acoperite. In lipsă de olane seu scocurĭ de lutŭ se potŭ întrebuința cu bunŭ succesŭ bolovanii, petrile, ce se găsescŭ pe locŭ seu în apropiere, precum și tufele de mărăcinĭ, mestecănŭ, arinŭ, alunŭ, răchită — ce se găsescŭ pe câmpŭ și nu aducŭ nicĭ unŭ folosŭ, — parte pentru îngrădirea părețilorŭ, parte pentru împlerea șanțurilorŭ de apă, pe carĭ apoi acoperindu-le, poțĭ trece cu destulă siguranță cu plugulŭ pe deasupra lorŭ, cultivândŭ chiar și pămêntulŭ ce se află d'asupra lorŭ. Scurgerea — slobodirea apei — atuncĭ, fiindŭ terenŭ mai multŭ laolaltă, se póte face mai ușorŭ într'o parte seu într'alta, fără a fi împedecatŭ de vecinĭ, seu în casulŭ, când apa n'ar avea destulă cădere — scurgere — atuncĭ de o margine într'unŭ colțŭ orecare ușorŭ sĕ póte face o fântână seu o gaură, care sĕ cuprindă totŭ escedentulŭ de apă. La proprietatea mică de câte 20—40 jugĕre, cum au țĕranii noștri, atarĭ canale pe o întindere de 3—4 jugĕre avêndŭ petrii seu tufișurĭ în apropiere, mai fiăcare plugarŭ își póte face singurŭ, decă numai puținŭ urmăresce cu atențiune scurgerea naturală a apei. Puțina muncă și puținele spese ce va întrebuința se rĕsplătescŭ în cei 2—3 anĭ dintêiu prin terenulŭ câștigatŭ prin sĕcarea bălțilorŭ, și prin casarea nenumĕratelorŭ rozóre și brazde de apă. Unde acesta nu e posibilŭ, cu deosebire la livedile umede, la bălțĭ și mlaștinĭ, prin atarĭ șanțurĭ pote fi celŭ puținŭ cufundatŭ nivelulŭ apei — care se adună în șanțurĭ — și plantele se scapă de o temperatură și o umedeală nefavorabilă.

FOILETONU.

Notițe istorice și etnografice despre Bulgaria.

I.

Se admite în genere, că Bulgarii suntŭ unŭ poporŭ de rassă slavică. Acéstă părere însĕ, numai într'o anumită privință este îndreptățită.

Inainte de invasiunea Bulgarilorŭ în țera, care după numele lorŭ se numesce *Bulgaria*, peninsula balcanică era împărțită între cele mai felurite seminții, carĭ se luptau pe mórte și pe viéță pentru posesiunea disei peninsule. Chiar armate persice străbătură până peste munții Balcanĭ, unde avuseră sĕ se lupte cu vitezulŭ poporŭ alŭ Gețilorŭ.

Nu multŭ după aceea trebuiră Perșii sĕ facă locŭ unui poporŭ puținŭ cunoscutŭ în istoriă, care sĕ numesce Etriḑi. Mai târdiu după aceștia țéra a fostŭ cucerită de Alexandru celŭ mare și anexată la Macedonia. Sub domnia împĕrațilorŭ romanĭ ea forma provincia Mesia (Moesia). Preste Mesia dădură năvală apoi Goții, cărora în curêndŭ le urmară Hunii și Avarii, ducêndŭ cu sine pretutindenĭ pustiire și confusiune, precum era modulŭ de a purta rĕsboiu pe timpulŭ acela, când la o stăpânire durabilă și la o îngrijire pentru cultura teritorului cuceritŭ numai forte arare orĭ se gândiau cuceritorii.

Numai unei seminții finice-uralice ii succese a forma unŭ statŭ durabilŭ în Bulgaria. Abia către sfîrșitulŭ vecului alŭ cincelea se face pomenire de Bulgarĭ în istoria Europei.

Acestŭ poporŭ, seu mai bine ḑisŭ semințiă înaintă cucerindŭ chiarŭ până la Salonicŭ, după cum ne spunŭ isvorele istorice (anulŭ 551).

Incă mai dinainte seminții, slavice au fostŭ duse de potopulŭ poporelorŭ carĭ ajunseră în Bulgaria de astăḑi și se ocupară chiar cu agricultura în acéstă țeră. Bulgarii carĭ năvăliră mai târḑiu, crutară pe diligenții și supușii Slavĭ și în curêndŭ se contopiră cu dênșii într'unŭ singurŭ poporŭ, ba ce este mai multŭ adoptară chiarŭ și limba acestora, așa încâtŭ astăḑĭ, — adecă în limba bulgară modernă — numai forte puține elemente și forme finice-uralice se mai află.

Incă pe la sfîrșitulŭ vecului alŭ șeptelea sĕ intemeiase cu desĕvîrșire *regatulŭ bulgarŭ* sub regele Asparucŭ.

La creștinismŭ au trecutŭ Bulgarii după cum aflămŭ din istoria bisericéscă numai forte târdiu, și adecă numai după ce s'au assimilatŭ pe deplinŭ cu locuitorii barbarĭ ai țĕrei lorŭ.

Mai întâiu succese apostolilorŭ Chirilŭ și Metodiu, carĭ predicau în limba slavică, a câștiga pentru creștinismŭ pe puternicŭlŭ principe bulgarŭ de pe atuncĭ cu numele *Mihaiu Beris*, și pe vasalii acestuia și în cele din urmă chiar și pe poporulŭ întregŭ pentru credință creștină.

Mai târḑiu luară domnitorii bulgarĭ titlulŭ de „*Țarŭ*", se aliară cu imperiulŭ bizantinŭ, cu care purtară chiarŭ resbele mai înainte, și se căsătoriră cu fiice d'ale împĕrațilorŭ bizantinĭ.

Ca o ironiă a sorții ni se pare nouĕ, că împĕratulŭ grecescŭ de odinióră *Niceforŭ Foca* a chiematŭ pe puternicŭlŭ principe rusescŭ *Soiatoslavŭ*, care resida pe atuncĭ în orașulŭ Chievŭ, în ajutorŭ în contra Bulgarilorŭ.

Cu ajutorulŭ Rușilorŭ i-a succesŭ într'adevĕrŭ împĕratului grecescŭ a supune pe Bulgarĭ cu desĕvîrșire.

După sĕvîrșirea acestei fapte, care a costatŭ mare vĕrsare de sânge, Rușii nu mai voiră sĕ părăséscă țera, se basau pe dreptulŭ cucerirei și jucau pe domnii fațĕ de supușii Bulgarĭ și de împĕratulŭ bizantinŭ. Și acum oștile bizantine trebuiră sĕ combată pe Rușĭ. După mai multe lupte victoriose le succese Bizantinilorŭ a izgoni pe Rușĭ și din loculŭ celŭ forte întăritŭ încă de pe atuncĭ Silistria, după o încunjurare de douĕ lunĭ de ḑile.

Sumețulŭ principe alŭ Rușilorŭ trebui sĕ se roge de pace și sĕ părăséscă țera cu partisanii sĕi, înbarcându-se pe o corabiă.

Plină de schimbărĭ a fostŭ sórtea Bulgariei și de

Prin cultura neintreruptă şi îngrijită, şi calitatea pământului se amelioréză, pământulŭ cleiosŭ şi rece, prin desele culturĭ, prin cultivarea plantelorŭ cu rădăcina lungă şi pivotantă — cum suntŭ napii şi tuşii — prin adausŭ şi amestecŭ de gunoiu, de compostŭ, margă*), varŭ, nisipŭ şi prafŭ din drumŭ, îşi va perde în curêndŭ calităţile sale pădureţe, devine mai puhav, mai puţinŭ cleiosŭ se încălḑesce mai lesne, şi în urma acestora şi vegetaţiunea de pe elŭ e mai îmbelşugată, mai plină şi mai sigură. Vetrele sterile de odinióră, causate prin prea multă apă, séu prin gheaţă etc., disparŭ cu desêvêrşire. Şi érăşi locurile aride — nisipóse — carĭ în veciă suferŭ de secetă, prin adausŭ de compostŭ, de argilă, margă, turbă**) devinŭ mai compacte, absorbescŭ şi reţinŭ umeḑéla cu mai multă tenacitate, încâtŭ plantele nu suferŭ de secetă ca înainte. Ba cu deosebire pentru liveḑile şi fênaţiile situate în apropiere de ape curgĕtóre — acesta e unŭ mare câştigŭ — căci după cum e în întrégŭ comitatulŭ Făgăraşului, nenumĕratele riuleţe şi pâraie, ce se scoborŭ din munţĭ, potŭ fi întrebuinţate pentru irrigaţiunea şi udarea livedilorŭ — pentru a-le transforma în liveḑĭ artificiale — şi a le uda nu numai véra pe timpulŭ secetei, ca sĕ le daĭ plantelorŭ înapoi cantitatea necesară de umeḑélă, ci şi după fiăcare cósă, precum şi tómna şi primăvéra, lăsându-o băltuită câte 36—48 ore, pentru ca materiile de îngrăşăminte suspendate în apă sĕ se aşede la fundŭ şi astfelŭ se le gunoiască. Unde la atarĭ pâraie se găsescŭ tufe şi petrii în apropiere şi apa are destulă scurgere, atarĭ micĭ canalurĭ şi întocmirĭ se facŭ forte uşorŭ şi fără spese.

Însĕ uşurările şi înlesnirile culturei înşirate mai susŭ suntŭ mai multŭ indirecte de mâna a doua. Avantagiulŭ principalŭ la comasare e, că avêndŭ tótă proprietatea într'o brazdă, o poţĭ împărţi şi lucra după cum îţĭ vine mai bine şi mai lesne, sĕ introducĭ o sistemă şi o rotaţiune precum îţĭ dictéză interesele, fără a ţine sémă de vecinĭ, séu a fi împedecatŭ şi păgăbitŭ de ei! La introducerea de seminţe noué de o calitate superióră, le poţĭ împrejmui şi încongiura cu plante de altŭ genŭ astfelŭ, încâtŭ sĕ nu mai ai temă de a-le perde prin hibridaţiune seu încrucişare cu plantele ordinarĭ. Toţĭ plugarii practicĭ au făcutŭ observaţiunea, că introducêndŭ seminţe străine, deşi la începutŭ ele se facŭ forte bune, totuşĭ după câţiva (3—4) anĭ degenerează, iau forma şi calitatea celorŭ locale. Acéstă degenerare e basată pe diferenţa de secsŭ, şi se causéză prin aceea, că vêntulŭ seu insectele, carĭ âmblă după miere, ducŭ prafulŭ seu polenulŭ de pe organulŭ bărbătescŭ alŭ plantei ordinare pe organulŭ — ovariulŭ — femeescŭ alŭ plantei nobile, şi-lŭ fecundéză. Câteva fire de plantă ordinară, care e mai trainică şi mai vigurosă, suntŭ de ajunsŭ, ca sĕ deterioreze, sĕ strice sute şi mii de fire din planta nobilă, şi sĕ producă nisce bastarḑi, cu multŭ mai rĕi, carĭ apoi după 2—3 generaţiunĭ, sĕ degenereze cu totulŭ în planta cea ordinară. Însĕ décă planta nobilă este împrejmuită, într'o periferiă óre care, de plante eterogene, d. e., grâulŭ de secară, secara de orzŭ, orzulŭ de cânepă etc., acésta nu se întêmplă. Că acestŭ avantagiu nu e de desconsideratŭ, precum şi că de multe orĭ şi în multe localităţĭ se póte face forte multŭ numai prin schimbarea de semênţe, şi prin introducerea de semênţe mai bune—aceea o potŭ proba mulţĭ dintre agricultorii noştri, carĭ au întrodusŭ cultura ovĕsului de Holstein etc. şi din care la începutŭ dedea o recoltă aprópe îndoită. Nu credŭ a fi fără interesŭ şi pentru agricultorii noştri, decă îmĭ permitŭ a înşira aci unele resultate obţinute de mine în privinţa acésta. La comuna Şercaia tocmai în pământulŭ pădureţŭ, după mii de anĭ, luatŭ la anulŭ 1880 pentru prima dată în cultură, am făcutŭ încercare cu grâu indigenŭ — de Ardealŭ — şi cu grâu englesescŭ numitŭ Sherif Square Head (de ordinarŭ numai Şirif), importatŭ de mine în sumĭ din cele mai bogate câmpurĭ ale Germaniei; pe amêndouĕ speciile le-am sĕmĕnatŭ în aceeaşĭ ḑi, în aceleaşĭ condiţiunĭ: acelaşĭ pământŭ, aceeaşĭ lucrare, acelaşĭ gunoiu.

Resultatulŭ a fostŭ următorulŭ: la grâulŭ de Ardealŭ fruntea spicelorŭ numĕrau între 15 şi 18 maximum 20 bóbe, ér la grâulŭ Şirilŭ dearêndulŭ câte 38—42, er fruntea până la 52 bóbe; — din primulŭ claia de 20 snopĭ a lăsatŭ 48 litre er din celŭ englesescŭ (Şirifŭ) 1 hectolitru — ḑi unŭ hectolitru! De asemenea am făcutŭ încercare cu orzŭ Bestehorn şi ovĕsŭ Bestehornŭ, şi resultatulŭ érăşi a fostŭ de douĕ orĭ mai mare decâtŭ la cele indigene. Decĭ pentru ca acestea sĕ nu degenereze, séu trebuescŭ luate precauţiunile indicate mai susŭ, séu la 5—6 anĭ trebuescŭ reînoite seu prin sĕmânţă nouă séu prin selecţiune, şi în genere nu potŭ recomanda destulŭ agricultorilorŭ, nostri carĭ sciu ceva carte, ca sĕ facă şi ei pe totŭ loculŭ atarĭ încercărĭ şi studii fiă şi numai pe întinderĭ mai micĭ.

Alte avantagii ale întrunirei pământului suntŭ: posibilitatea de ale asigura de grindină, de focŭ, de a le feri — mai cu semă cucuruzele cele încă necopte — de ghieţurĭ şi brumă, făcêndŭ în 2—3 locurĭ focŭ, cu unele materii carĭ facŭ multŭ fum — cum suntŭ foile de arborĭ, bălegarŭ, putregaiu etc. — şi fiindŭ aerulŭ liniştitŭ, fumulŭ se întinde pe pământŭ, împedecă rĕcorirea mai departe a aerului şi prin urmare şi prefacerea vaporilorŭ în brumă; d'asemenea la contractarea unui împrumutŭ séu la vêndare, totdeuna se obţine unŭ preţŭ mai mare. Cultivarea terenurilorŭ îndepărtate — unde de ordinarŭ se dau şi posesiunile cele mai mărişore — se uşureză prin aceea, că proprietarulŭ avêndŭ totă proprietatea la unŭ locŭ îşĭ póte face acolo unŭ soproнŭ pentru adăpostirea omenilorŭ, vitelorŭ şi instrumentelorŭ de arşiţa sorelui şi de furtunĭ; petrece acolo ḑiua şi nóptea mai multe sĕptĕmânĭ dearêndulŭ, fără a mai fi silitŭ d'a alerga cu vitele şi instrementele sale în fiecare seră acasă, ca apoi în ḑiua următóre sĕ facă acelaşĭ drumŭ şi aceeaşĭ perdere de timpŭ din nou. Locurile prea espuse la vênturĭ recĭ şi gheţurĭ se potŭ feri prin plantarea de arborĭ seu de gardurĭ vii, carĭ tempereazā şi oprescŭ vênturile şi viscolile.

Pe lângă aceea, chiar şi terenulŭ cultivatŭ se sporesce forte multŭ, căcĭ multe petece de pământŭ, clinurĭ şi capete de locurĭ, dêlme, muchĭ de delurĭ, bălţĭ, prundurĭ, carĭ aḑĭ, parte pentru micimea şi configuraţiunea lorŭ, parte din alte cause, stau nefolosite avêndŭ pe ele de multe orĭ numai câteva tufe de măceşĭ, merĭ şi perĭ pădureţĭ, de porumbelŭ, de drăcilă, lemnu-cânelui etc. — tóte acelea cu întrunirea vorŭ dispărea de pe faţa câmpului spre mai marea bucuriă şi folozŭ alŭ agricultorilorŭ, căcĭ ele afară de terenulŭ ocupatŭ de ele şi prin urmare sustrasŭ agriculturei, suntŭ numai unŭ adăpostŭ şi unŭ focarŭ pentru totŭ felulŭ de parasiţĭ: şórecĭ, sobolĭ, melcĭ, totŭ felulŭ de vermĭ, omide etc., ci şi nutrescŭ o mulţime de ciupercĭ şi alte bóle de plante, până acum puţinŭ cunoscute, carĭ au câte 2—3 stadii de desvoltare pe plante diferite, dintre carĭ 1—2 pe buruenĭ şi arbuştĭ — tufe — ér celelalte pe plantele cultivate, şi viceversa. Aşa bunăoră este rugina de pe cereale — pe care botaniştii o numescŭ Puccinia graminis, — caracteristică prin nisce linii lungĭ roşietice — ruginii — ér spre tómnă negre, ce se ivescŭ pe foile şi paiulŭ dela sĕcară, grâu, orzŭ etc şi ale cărei semênţe — numite sporĭ — de micimea unui micŭ vêrfŭ de acŭ — se desvoltă în primăvéra viitóre sub o altă formă — sub numele de aecidii şi o colóre rosa, pe foile arbustului numitŭ drăcilă, măcrişiu de riurĭ, acrişiu roşu, lemnŭ galbenŭ, latinesce Berberis vulgaris.

Fiindŭ sporii semênţele acestorŭ ciupercĭ atâtŭ de micĭ, le poţĭ vedea numai mărindu-le de 80—200 orĭ — şi de uşóre ce suntŭ le ducŭ insectele séu vêntulŭ pĕnă la distanţe marĭ, şi le transportă de pe o plantă pe alta. Altfelŭ de rugină, Succinia coronata, îşĭ face primele stadii de desvoltare pe arbustulŭ numitŭ lemnulŭ cânelui, lat. Rhamnus frangula, ĕr o a treia Succinia straminis pe Boragince. Tóte suntŭ forte dăunose, şi nicĭ una nu s'ar pute ivi pe cereale şi ierburĭ, decă nu şi-ar găsi mai nainte planta cealaltă, care sĕ o nutréscă în primele stadii de desvoltare. (Va urma.)

*) Margă se numesce unŭ felŭ de pământŭ ce conţine 4—20% varŭ.

**) Turbă se numesce pământulŭ celŭ negru din mlaştine şi bălţĭ, ce constă din plante încă nedobite.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BERLINŬ, 22 Ianuariu. — *Propunerea privitore la oprirea esportului de cai* se va presenta consiliului federalŭ, care o va aduce în desbatere în sĕptĕmâna viitóre.

PARISŬ, 22 Ianuariu. — Comisiunea bugetară a respinsŭ, cu 18 contra 6 voturĭ, proiectulŭ de bugetŭ rectificatŭ şi presentatŭ de ministrulŭ de finanţe. E temere că crisa va cresce.

BUCURESCI, 22 Ianuariu. — Scire adusă de „Agenţia Havas“: *Agentulŭ bulgară de aci Stoianoff, fiindŭ urgentŭ chiămatu, a plecatŭ la Sofia.* **Densulu se se fi esprimatu, că în Bulgaria se pregătescu evenimente seriόse.** Cu tóte astea guvernulŭ are de gândŭ sĕ ia energice mĕsurĭ.

SOFIA, 22 Ianuariu. — Sgomotulŭ despre arestarea luĭ Zankoff e neadevĕratŭ. Elŭ se află încă în Constantinopolŭ.

DIVERSE.

Necrologŭ. — Ana Cardanŭ, Sofia Porcius, născute Lupşiaiu, ca fiice; Clementŭ Lupşiaiu, cassarŭ la banca Transilvană în Aradŭ; Lucia Lupşiaiu căsătorită Grapini; Iosifŭ Lupşiaiu; Emilia Dragomirŭ, născută Anca, Leonŭ Cardanŭ, Matrona Juganŭ născ. Cardanŭ, Alesandru şi Maria Cardanŭ, ca nepoţĭ şi nepote; Sofia Lupşiai născ. Caplaru; Pamfiliu Grapini, preotŭ gr. cath. în Rodna nouă şi Vasiliu Dragomirŭ ca nepoţĭ ginerĭ; Stefanŭ Cardanŭ, Andreianŭ Porcius, ca ginerĭ; Sabina Veturia, Natalia şi Silvia, Clementina, Nastasia, Aureliu şi Valentinianŭ ca strănepoţĭ, şi alţĭ numeroşĭ consângenĭ, precum şi poporulŭ gr. cath din comuna Rodna vechiă, cu inima frântă de durere aducŭ la cunoscinţă, cumcă prea iubitulŭ lorŭ tată, respective moşiu, socru, strămoşiu, resp. păstorŭ sufletescŭ: *Clemente Lupşiaiu*, parochŭ gr. cath. alŭ Rodnei vechĭ, vice-protopopŭ onorarŭ, preotŭ iubilatŭ, decoratŭ cu crucea de aurŭ cu corόna pentru merite, membru fundatorŭ alŭ Asociaţiunei transilvane pentru cultura şi literatura poporului română, marele binefăcĕtorŭ al bisericilorŭ şi al institutelorŭ de cultură, tată orfanilorŭ şi alŭ sĕracilorŭ, păstoriulŭ neobositŭ alŭ turmei sale spirituali, după unŭ morbŭ greu de 4 ḑile în anulŭ alŭ 79-lea a etăţei şi alŭ 56-lea anŭ alŭ preoţiei sale, şi-a datŭ nobilulŭ sĕu sufletŭ în mânile Creatoriului în 17 Ianuariu st. n. 1887 la 11¼ óre a. m. Osămintele-i trupescĭ s'au depusŭ la eternulŭ repausŭ în 20 Ianuariu a. c. la 9 óre a. m. în cimiteriulŭ din Rodna vechiă.

Fiă-i ţĕrêna uşoră şi memoria eternă!

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**

Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Mureşianu**

---

aci încolo. Sub domnitorĭ slabĭ, puţinŭ talentaţĭ, ţéra decăḑu totŭ mai tare. Urmândŭ însĕ mai târḑiu domnitorĭ mai harnicĭ şi mai experţĭ în rĕsboiu, Bulgaria se reculese ierŭ şi ajunse la vechia gloriă, aşa că Ţarulŭ *Samuilŭ* putŭ sĕ-şĭ atribue titlulŭ de *„împĕratŭ alŭ tuturorŭ Slavilorŭ“*. Der şi edificiulŭ statului construitŭ cu multŭ sânge şi cu ferŭ sĕ surpă prin domnia cea despotică a lui *Samuilŭ*, şi împĕratulŭ grecescŭ Vasiliu încă a lucratŭ din rĕsputerĭ, ca sĕ apese totŭ mai tare pe Bulgarĭ. La anulŭ 1018—1019 Bulgaria se afla deja cu totulŭ în mânile Grecilorŭ.

Ar fi ostenitorŭ, ba póte chiarŭ şi de prisosŭ, a urmări în cadrulŭ „Gazetei Transilvaniei“ tóte peripeţiile, prin care a trecutŭ Bulgaria, în tóte amĕnuntele lorŭ din seculii de mai înainte.

Pentru aceea numai în trăsurĭ forte scurte vremŭ sĕ schiţămŭ evenimentele, carĭ suntŭ de neapĕrată trebuinţă pentru înţelegerea lucrului.

Până la anulŭ 1391 imperiulŭ bulgarŭ s'a mai ţinutŭ, mai alesŭ după ce Românilorŭ *Petru şi Asanŭ* le succesa la 1186 a scăpa pe poporulŭ asupritŭ de jugulŭ bizantinŭ şi a funda imperiulŭ româno-bulgarŭ alu Asaniḑilorŭ (1285—1299). Acestui imperiu îi puseră capĕtŭ năvălirile turcescĭ, care se repetau cu forţă totŭ mai mare. Fatala luptă dela *Cosova (Câmpulŭ mierlei)* a răpitŭ şi cea din urmă schinteiă de speranţă de reînviere a naţiunii. Nenorocitulŭ anŭ 1449 întării domnia turcéscă peste întréga peninsulă-balcanică. Abia 200 de anĭ mai târḑiu a fostŭ şi Viena asediată de Turcĭ.

Poporulŭ bulgarŭ a încetatŭ de a mai trăi ca individualitate politică şi mai vegeta numai înăbuşitŭ de amărăciune. Atuncĭ a nu era mai bine ca astăḑĭ, puterile europene aveau alte lucrurĭ de făcutŭ, decâtŭ sĕ se gândescă la eliberarea popórelorŭ balcanice. Slabele încercărĭ, carĭ se făcură din Serbia în veculŭ alŭ şepte-spreḑecelea prin oştile austriace, se zădărniciră într'unŭ modŭ de deplânsŭ din causa mĕsurilorŭ numai pe jumĕtate, în urma cărorŭ încercărĭ însĕ sórtea creştinilorŭ din Peninsula-balcanică a devenitŭ cu multŭ mai aspră, deórece Musulmanii, după fiăcare astfelŭ de încercare nesuccésă, îşĭ vĕrsau furia lorŭ asupra roialelorŭ nearmate şi lipsite de ori-ce sprijinŭ.

Odată părea a suride noroculŭ sărmanului poporŭ bulgarŭ subjugatŭ şi apĕsatŭ în grea sclăviă, când în anulŭ 1829 ocupară Ruşii Bulgaria şi ómenii visau deja că Turcii vorŭ părăsi Europa cu totulŭ. Deşértă speranţă! Ruşii se retraseră în curêndŭ, şi Bulgarii, vai de ei, purtară lanţurile sclăviei şi mai departe. Der linişte deplină totŭ n'a fostŭ. Foculŭ ardea necontenit sub spuză. Din timpŭ în timpŭ, şi încă nu rarŭ, se repetară singuratice rĕscóle inarmate, dér fără succesŭ. Singuraticele de Bulgarĭ sĕvêrşiră minunĭ de bravură, dér totuşĭ fuseră copleşite de preponderanţa Turcilorŭ.

Adeseorĭ sperară bieţii Bulgarĭ ajutorŭ din partea Serbiei invecinate; altă dată credeau, că puterile europene vorŭ intra în acţiune ajutându'i. Însĕ tóte aceste speranţe fuseră numai nisce amăgirĭ, numai nisce iluziunĭ deşerte. Poporulŭ însuşĭ n'a putútŭ fi organisatŭ uniformŭ şi întregŭ, precumŭ a fostŭ odinioră Polonia, fiindcă pretutindenea printre poporaţiunea creştină se aflau Musulmanĭ colonisaţĭ, carĭ urmăriau cu ochĭ neadormiţĭ ori-ce mişcare din partea poporaţiunii creştine subjugate.

In chipulŭ acesta a fostŭ zădărnicită şi cea din urmă rĕscolă din anulŭ 1868 când o cétă de 150 de Bulgarĭ temerarĭ avură órba cutezare sĕ se ridice asupra Turcilorŭ. Fără pricepere, ba şi fără planŭ porniră ei dela Dunăre spre Balcanĭ totŭ prin sate turcescĭ, a cărorŭ poporaţiune alarmă întréga împrejurime. Călăreţĭ cerchesĭ urmăriră îndată pe mica cétă. Intr'o pădure veni treba la luptă, şi, după o îndelungă şi eroică apĕrare în contra preponderanţeĭ Cerchesilorŭ zăcea pe pajiştea scăldată în sânge celŭ din urmă luptătorŭ bulgarŭ pentru libertate. Nicĭ măcarŭ unuluĭ n'a cercatŭ şi n'a voitŭ a'şĭ scăpa vieţa, fugindŭ de cu vreme.

(Va urma)

Cursulŭ la bursa de Viena

din 21 Ianuariu st. n. 1887

Rentă de aurŭ 5%	101 10
Rentă de hârtiă 5%	90 90
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	149 25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98 90
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	117 80
Bonurĭ rurale ungare	104.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.—
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale transilvane	104 —
Bonurĭ croato-slavone	105 50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	120.—
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	122 50
Renta de hârtiă austriacă	80.40
Renta de arg. austr.	81 50
Renta de aurŭ austr.	112 —
Losurile din 1860	137.—
Acțiunile băncei austro-ungare	871 —
Act. băncei de creditŭ ung.	294.50
Act. băncei de creditŭ austr.	286.50
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 95
Napoleon-d'orĭ	10.01
Mărcĭ 100 imp. germ.	62 15
Londra 10 Livres sterlinge	127.—

Cursulu pieței Brașovŭ

din 22 Ianuariu st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.45	Vend.	8.47
Argint românesc	»	8.42	»	8 44
Napoleon-d'orĭ	»	9.99	»	10.02
Lire turcescĭ	»	11.26	»	11.30
Imperialĭ	»	10.26	»	10 30
Galbenĭ	»	5.92	»	5.95
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	116 —	»	117.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ		

6 6

Câștigŭ sigurŭ.

Persone solide din orĭ-ce clasă, carĭ voescŭ a se ocupa cu *vêndarea hârtiilorŭ de Statŭ și a losurilorŭ cu prime permise prin lege, conformŭ Art. XXXI. din anulŭ 1883, cu plata lorŭ în câșturi (rate) se angajează orĭ și unde cu condițiunĭ forte favorabile. Pre lângă puțină activitate se póte câștiga fără capitală și fără risicŭ cu ușurință fl. 100 până la 300 pe lună.*

Oferte in limba germană cu arĕtarea ocupațiunei presente suntŭ a sĕ adresa: An die

Hauptstädtische Wechselstuben-Gesellschaft

ADLER & Cie, Budapest.

CAFEA, CEAIU etc.
în 3 minute!

Celŭ care doresce aprópe momentanŭ în timpulŭ celŭ mai scurtŭ de 3 minute ca sĕ-șĭ prepare fără mașină de bucate, fără lemne seu căr bunĭ cafĕuă, ceaiu, friptură ouĕ etc sĕ comande

Aparatulŭ de fiertŭ cu spirtŭ

„RAPID"

introdusŭ de mine și patentatŭ în tóte statele, cu 7 flacărĭ ce se potŭ regula. fabricația suprafină este o podobă pe fiă-care masă, practicŭ-înlesnitorŭ și eftinŭ, de óre-ce cu spirtŭ de aprópe 1 cr se póte prepara cafea seu ceaiu pentru 9 cestĭ. Manuarea ușoră de totŭ, fără periculŭ, fără fitilŭ, fără fumŭ. fără mirosŭ. Pentru omenĭ privațĭ, familii restaur. și cafen. în adevĕrŭ indispensabilŭ!

1 Rapid. aparatŭ de fiertu elegantŭ fl. 3 50. **1 Rapid. aparatŭ de fiertŭ elegantŭ** dimpreună cu **ceainicu și strecurătore** argintită fl. 5. **1 Rapid-Aparatŭ pentru salonŭ** completŭ dimpreună cu **ceainicŭ** forte finu potrivitŭ pentru societăți, cu instruirea de manuare fl. 6.50. Fiindŭ acestŭ aparatŭ prin eftinătate, frumsețe și mânuare ușoră forte agreabilŭ, se esporteză în masse mari în tóte părțile lumei. Esclusivŭ de procuratŭ contra rambursă seu plata înainte a prețului prin: 3—4

Wiener Commissions- u. Exportgeschäft

Ant. Gans, Wien, III. Kolonitzgasse 8 66.

Umedeala, frigulŭ, nu supĕră!

Numai fl. 1.85.

Pentru Domnĭ:

Pentru Domne

Impermeabile, căldurόse, durabile și în adevĕrŭ admirabilŭ de eftine suntŭ din nou inventatele și renumitele

JACHETE
(Bürger-Jacken)

țĕsute desu și carĭ se potrivescŭ forte frumosŭ pentru Domnĭ. Domne. băețĭ și fete.

Tote cu prețulŭ egalŭ de numai fl. 1.85 bucata.

Aceste Jachete renumite suntŭ pentru orĭ-cine celŭ mai indispensabilŭ și necesarŭ vestmĕntŭ, și se află în colorile: sură, cafeniu. drapu. bordeaux, civitŭ și negru. Cine posede o asemenea Jachetă este celu mai bine apĕratŭ contra frigului. **căcĭ fiindŭ elastice. sĕ lipescŭ de orĭ-ce formă a corpului. mențînu o căldură egală a corpului și suntŭ de valóre de neprețuitŭ pentru fie-care omu** — Afară de cele menționate cu fl. 1.85 se mai află pentru dame încă două soiurĭ:

Din lână Zephir fină	Lână Zephir blănite
numai fl. 2.85	**numai fl. 4.**

Ca mĕsură este suficientŭ a arĕta decă statura e mare mijlocia seu mică.

Se trimitŭ Veritabile contra rambursă numai de 10—12

Julius Fekete. Versendungshaus in Wien

V. Hundsthurmerstrasse 18 59.

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealŭ	—	—	—	1.14
	—	—	—	—
Timișŭ	—	—	—	1.45
Brașovŭ	—	—	—	—
	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8 24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5.48	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Hașfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighișora	11.29	—	9.19	—
	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediașŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blașiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiușŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vințulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirișŭ	3.55	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5 28	—
Clușiu	5.30	—	5 56	—
	—	6 03	—	8.00
Nedeșdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirișŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	—	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velințe	—	—	—	3.54
Oradia-mare	—	9.13	—	4.05
	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1.23	7.25
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
	—	—	2.15	—
Viena	—	8.00	6.00	—

Budapesta-Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.39	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2 06	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9 41	2 17	—
Mező-Telegd	—	7.33	10 19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4 07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.53	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.31	—
Aghiriș	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeșdu	—	—	4.58	6.24	—
Clușiu	—	10.28	5.26	6.43	—
	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriș	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea	1.01	—	—	—	9.53
	1 06	—	—	—	10.—
Uiora	1 13	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1 41	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2 3[illegible]	—	—	—	12.12
Blașŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copșa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediașŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	—	—	3.03
Sigișóra	5.12	—	—	—	3.49
Hașfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.03	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Brașovŭ	9.21	—	—	—	9.15
	—	—	1.55	—	—
Timișŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ	—	—	—	—	—
	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vințulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Șibotŭ	12.52	—	4.50
Orăștia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4 08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborșin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9 33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulișŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovațŭ	7.59	—	11 25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok	8 42	—	4 52
	—	—	5 12
Budapesta	—	—	8 20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persone	Trenŭ de persone	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok	11 20	12.41	—
	4 10	5.45	—
Aradŭ	4 30	6.—	7.04
Glogovațŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulișŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6.28	7.55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9. 8	—
Branicĭca	9 19	10.17	—
Deva	9 51	10 42	—
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12 18	12.29	—
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiușŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persone	Trenŭ mixt
Aradŭ	5.48	—	6 05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșeni

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Hațegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Banița	3.05	—	6 40
Petroșeni	3.37	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persone	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8 01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroșeni—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșeni	10 07	—	6.10
Banița	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Hațegŭ	12.42	—	9 01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1 53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernes